

[Svend Haugaard.]

pris for jorden. Disse forhold er af meget stor samfundsmæssig vigtighed, dels fordi de nye ejere sjældent er så gæstfrie som de tidligere — landbrugere har været forbavsende gæstfrie igennem årene, nu kommer der meget let et forsøg på at hindre adgang — dels fordi sådanne private øer hindrer større, sammenhængende samfundsplaner, og endelig fordi det er meget svært at holde styr på, hvem disse arealer handles til, og så er vi i hvert tilfælde midt inde i EF-problematikken.

Det radikale venstre er absolut positivt over for et forsøg på at få kontrol over disse arealer. Jeg vil gerne indrømme, at i mange tilfælde er der landbrugsarealer, som var bedst egnede til tilplantning, jorder af så lav bonitet, at de ikke længere er landbrugsmæssigt kurante. Og det kan jo være særdeles samfundsgavnligt at tilplante dem, når man ellers tager et passende hensyn til landskabsmæssige og landbrugsmæssige værdier. Men de bør, hvis de ikke overtages af samfundet, fortsat høre til et landbrug, for at vi på den måde ved, hvor vi har dem.

I samme forbindelse må vi nævne skove, plantager — også dem, der ejes af aktieselskaber — visse dambrug o. s. v., som der heller ikke er tilstrækkelig kontrol med. Endvidere må vi nævne det forhold, at kravet om bygninger til en landbrugsejendom, som er tænkt som et sikkerhedskrav, i visse tilfælde bliver det modsatte. Hvad siger man f. eks. til et ønske om at udstykke nogle få hektarer fra en landbrugsejendom for at oprette en ny landbrugsejendom. Man siger, man vil oprette en sostald på en 3-4 ha. Tilfældigvis er det de 3-4 ha, der er mest rekreative på den ejendom, de skal udstykkes fra. Hvor længe varer det, inden sostalden er omdannet til gildesal? Jeg tror ikke, det varer så forfærdelig længe. Det er ting, vi er nødt til at tage med i vore betragtninger.

Et andet vigtigt problem ikke mindst i forbindelse med EF-medlemskab opstår, hvor man lader hele landbrugsejendomme gradvis blive til ødegårde i landbrugsmæssig forstand. Det gælder især langs den jyske vestkyst, hvor ikke-landmænd erhverver landbrugsejendomme, hvad de har lov til, hvorefter mange af dem køber tillægsjord, hvad de som ejer af landbrugsejendom også

har lov til. Derefter går jorden gradvis ud af drift; i mange tilfælde er den eneste mindelse om landbrug et par rideheste, der græsser der, hvad man faktisk ikke har lov til, men det er meget svært under de nuværende forhold at fastholde dyrkningspligten, især hvor det drejer sig om landbrugsjorder, som ikke er helt i top. Jord og udhuse forfalder, men stuehuset, det bliver sat i stand, undertiden med stråtag og det hele. Og denne fornemme sommerresidens er tilmed fritaget for amtsbeskatning. Hvor længe er vi i stand til at fastholde, at dette er landbrug med særlige restriktioner for køb og salg? Der er landbrugspligt på dem, ja vel, men hvor længe kan vi i tilfælde af EF-medlemskab fastholde, at det ikke er ødegårde set ud fra EF's synspunkt?

Jeg ser gerne en begrænsning i ikke-landmænds ret til at erhverve landbrugsejendomme i det hele taget, men på dette område er der i hvert tilfælde grund til at være opmærksom.

Forslaget om ekspropriation skal vi ikke afvise, men vi må da sige, at det ikke altid fremmer en frivillig aftale, og at jorden heller ikke altid bliver billigere af ekspropriation, der sker vel snarere det modsatte. Vi må også pege på, at det måske kunne være lige så påkrævet at gennemføre ekspropriationen i særlige tilfælde, hvor private interesser hindrer en samfundsplan, en større, samlet samfundsplan for et rekreativt område i landzone.

Mest betænkelig er vi nok ved de administrative forhold. Dels delingen af de 100 mill. kr. mellem tre ministerier, som så skal ud på indkøb i konkurrence indbyrdes måske og sandsynligvis i konkurrence med kommunerne og med foreninger med statslån. Til gengæld skal hele forkøbsretten sortere under boligministeren, når det gælder rekreativt område, mens landbrugsministeren har den tinglyste forkøbsret til landbrugstormål. Mon ikke det var værd at tænke over lidt koordination på dette område? De fleste ministerier lige fra kirke- til forsvarsministeriet har større eller mindre jordarealer. Jeg mener at kunne påvise, at der ofte er helt urimelige eksempler på dårligt samarbejde, dårlig koordination og dermed dårlig udnyttelse af samfundets jord. Hvis et ministerium først har fået et